

KONDOMITTARI 2024



RFSU:n tutkimus Pohjoismaalaisten asenteista liittyen kondomin käyttöön ja seksiin.

INTRO

Mikä on Kondomittari?

RFSU on vuodesta 2009 lähtien tehnyt vuosittain pohjoismaisen tutkimuksen, jossa kartoitetaan suomalaisten seksitottumuksia ja asenteita kondomin käyttöön liittyen. Tutkimus kattaa kohderyhmän kondomin käytön sekä asenteet, tiedot ja käyttäytymisen seksiin liittyvissä asioissa, ja se keskittyy erityisesti 16-35-vuotiaisiin nuoriin.

Tutkimuksesta

Tutkimus toteutettiin heinäkuussa 2024 verkkokyselynä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa Bilendi-paneelin kautta. Tiedonkeruu kohdennettiin kansallisesti edustavaan otokseen 16-65-vuotiaista. Kussakin maassa tehtiin yli 1 000 haastattelua kohderyhmässä ja keskityttiin erityisesti 16-35-vuotiaiden ikäryhmään. Tuloksia verrataan osittain aiemmin tehtyihin tutkimuksiin kesiltä 2019, 2020, 2022 ja 2023. Tilastollinen varmuus on varmistettu merkitsevyystesteillä.



YHTEENVETO POHJOISMAISTA

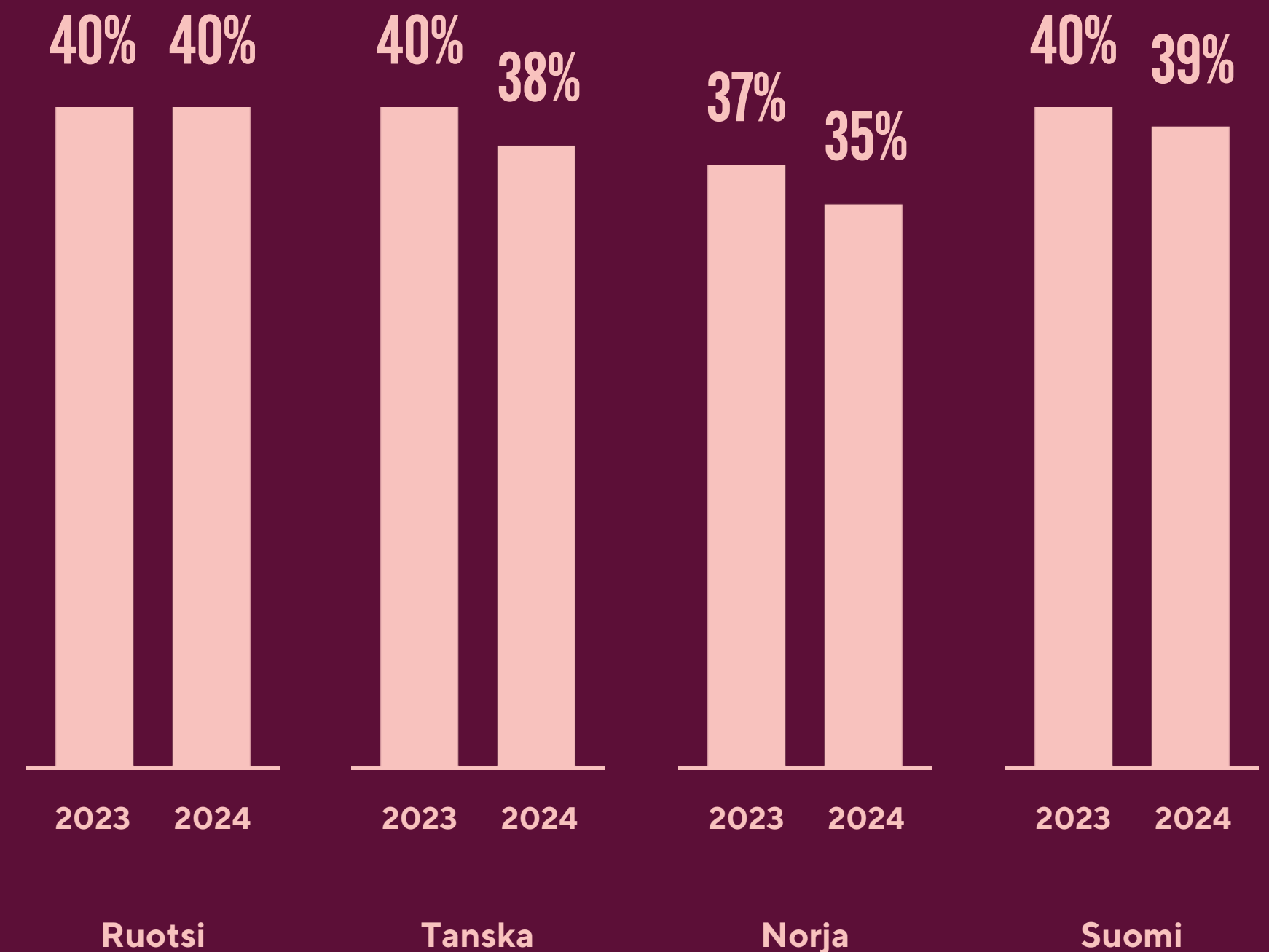
KONDOMIEN KÄYTÖN TRENDI KÄÄNTYI LASKUUN POHJOISMAISSA - ENSIMMÄISTÄ KERTAA VIITEEN VUOTEEN.

Viime vuosina kondomin käyttö on lisääntynyt Pohjoismaissa tasaisesti, mutta nyt suuntaus näyttää katkenneen. Kondomia viimeisen vuoden aikana käyttäneiden osuus on pysynyt Ruotsissa samana edellisestä vuodesta (40 %), mutta muissa Pohjoismaissa osuus on hieman laskenut: Suomessa 40 prosentista 39 prosenttiin, Tanskassa 40 prosentista 38 prosenttiin ja Norjassa 37 prosentista 35 prosenttiin.

Trendi näyttää laskevan myös heillä, jotka kertoivat käyttäneensä kondomia harrastaessaan seksiä uuden kumppanin kanssa: laskua on tapahtunut kaikissa maissa ja koko Pohjoismaissa keskimäärin 50 prosentista 47 prosenttiin.

Negatiivisesta trendistä huolimatta kondomi on edelleen yleisimmin käytetty ehkäisyväline Pohjoismaissa: 28 prosenttia vastaajista kertoi kondomin olevan heidän yleisimmin käyttämä ehkäisyväline.

Kondomin käyttö Pohjoismaissa

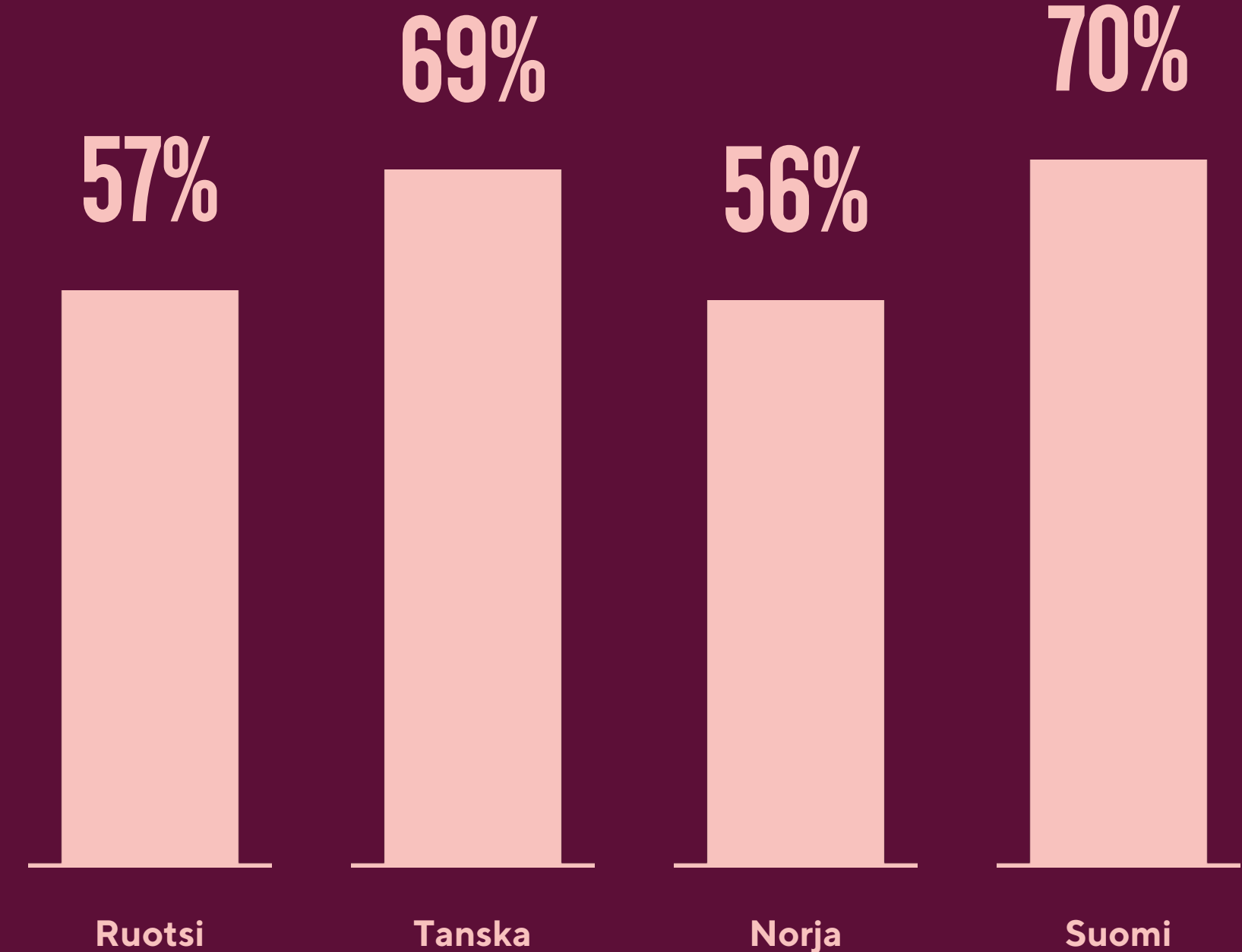


EKALLA KERRALLA NORJALAISET KÄYTTÄVÄT VÄHITEN KONDOMIA – SUOMALAISET NUORET ENITEN

Seitsemän kymmenestä (70 %) 16–35-vuotiaasta suomalaisesta nuoresta käytti kondomia ensimmäisellä seksikerrallaan, mikä on Pohjoismaiden korkein luku. Tanskalaiset seurasivat Suomea (69 %), kun taas norjalaisissa ja ruotsalaisissa nuorissa osuus on alhaisempi: hieman yli puolet norjalaisista (56 %) ja ruotsalaisista (57 %) käytti kondomia ensimmäisellä seksikerrallaan.

Myös kaikissa ikäryhmissä suomalaiset ovat todennäköisimpiä käyttämään kondomia ensimmäisellä seksikerralla (63 %), seuraavina tulevat tanskalaiset (59 %), ruotsalaiset (51 %) ja norjalaiset (50 %).

16–35-vuotiaiden osuus niistä, jotka käyttivät kondomia harrastaessaan seksiä ensimmäistä kertaa

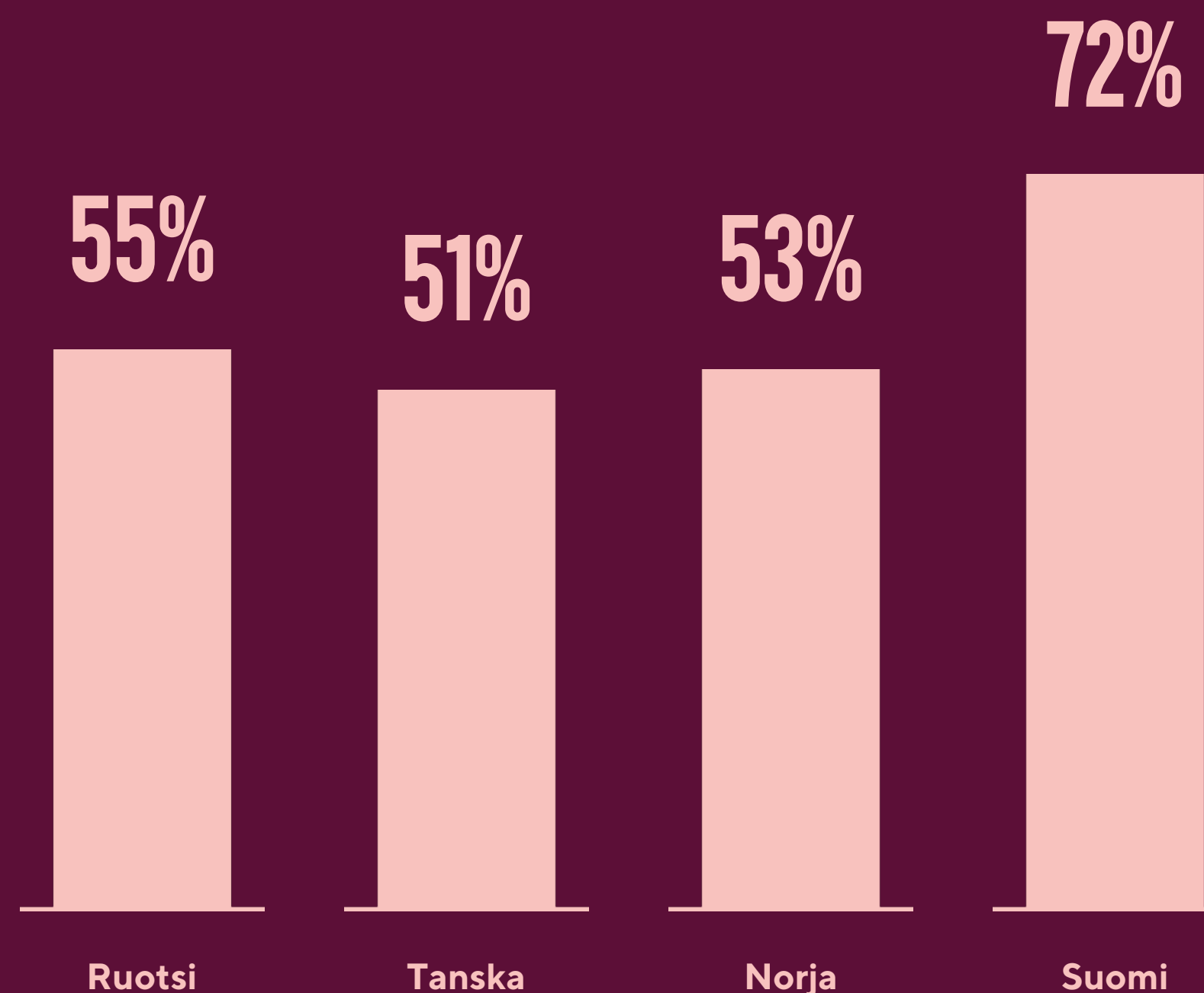


SUOMALAISTEN ON HELPPO EHDOTTA KONDOMIN KÄYTTÖÄ - NORJALAISILLE VAIKEAA, JOS SITÄ EI KÄYTETTY ENSIMMÄISELLÄ KERRALLA.

Seitsemän kymmenestä (73 %) suomalaisesta kokee kondomin käytön ehdottamisen helpoksi, kun seksiä harrastetaan uuden kumppanin kanssa ensimmäistä kertaa. Tämä on Pohjoismaiden korkein luku. Muissa maissa kondomin käytön ehdottamista ei koeta yhtä helpoksi: Ruotsissa 55 %, Norjassa 53 % ja Tanskassa 51 %.

Suomalaisten mielestä ei ole myöskään kovin vaikeaa ehdottaa kondomin käyttöä toisella seksikerralla uuden kumppanin kanssa, jos sitä ei käytetty ensimmäisellä kertaa: 27 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä kondomin ehdottaminen on vaikeaa, kun taas tanskalaisista 32 prosenttia, ruotsalaisista 35 prosenttia ja norjalaisista 44 prosenttia oli sitä mieltä.

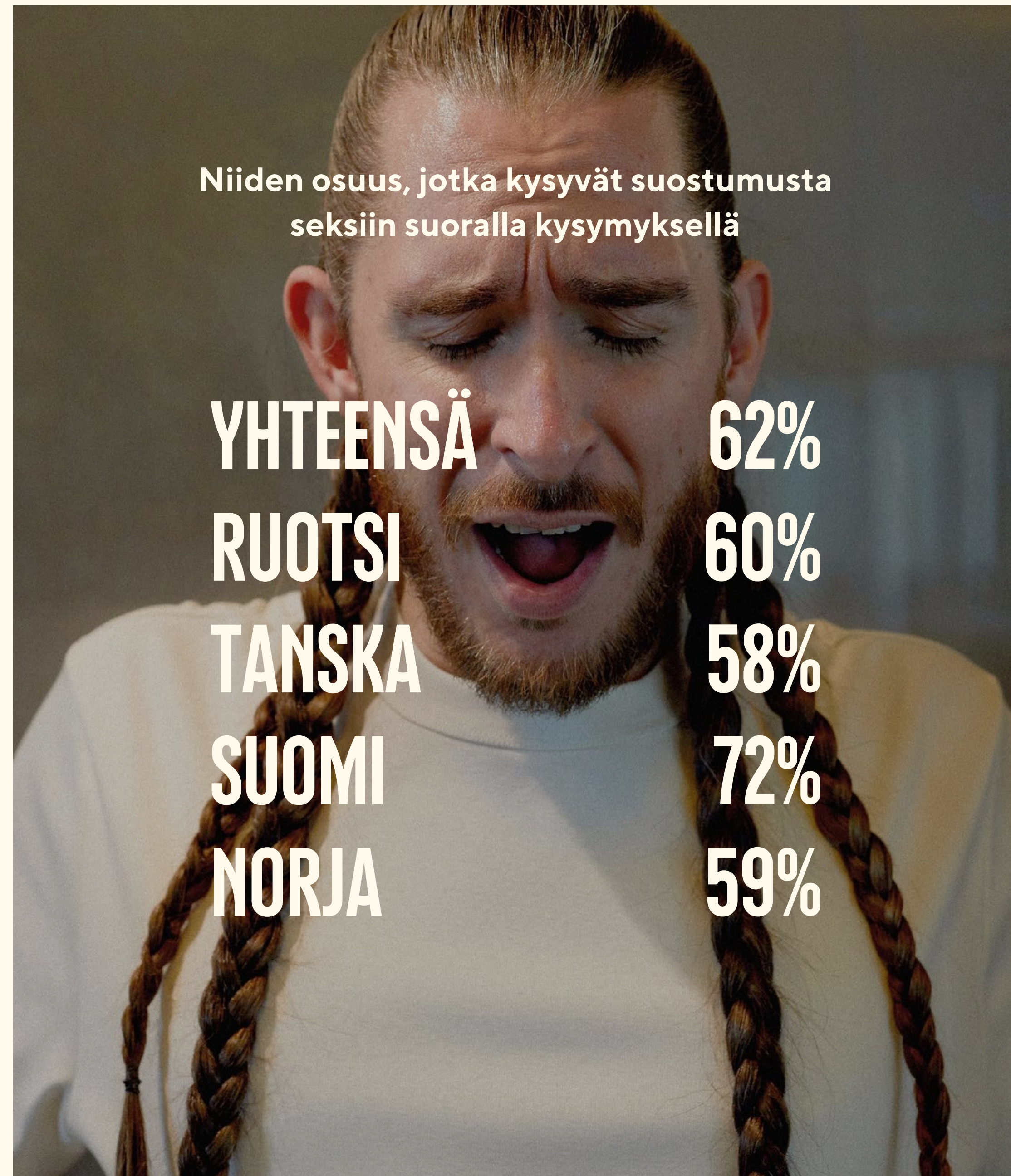
Niiden osuus, joiden mielestä kondomin käytön ehdottaminen on helppoa uuden seksikumppanin kanssa



SUOMALAISET PARHAITA POHJOISMAISSA KYSYMÄÄN SUOSTUMUSTA

Kun tarkastellaan tapoja, joita pohjoismaalaiset käyttävät seksin aloittamiseen suomalaiset käyttävät todennäköisimmin suostumukseen suoraa kysymystä. Seitsemän kymmenestä (72%) suomalaisesta, 60% ruotsalaisista, 59% norjalaisista ja 58% tanskalaisista käyttää suoraa kysymystä suostumuksen kysymiseen.

Suomi on myös ainoa maa Pohjoismaissa, jossa suostumuksen pyytäminen suoralla kysymyksellä on yleisempää kuin kehonkielen käyttäminen seksin aloittamiseen, mikä taas on yleisin menetelmä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.



“CONDOM GAP” ON KASVANUT KESKIMÄÄRIN KAIKISSA POHJOISMAISSA

Vuonna 2024 67 prosenttia pohjoismaalaisista ilmoitti aikovansa käyttää kondomia uuden kumppanin kanssa, mutta vain 47% todellisuudessa käytti kondomia - ero on 20 prosenttiyksikköä, kun se vuonna 2023 oli 17 prosenttiyksikköä.

Kehitys per maa:

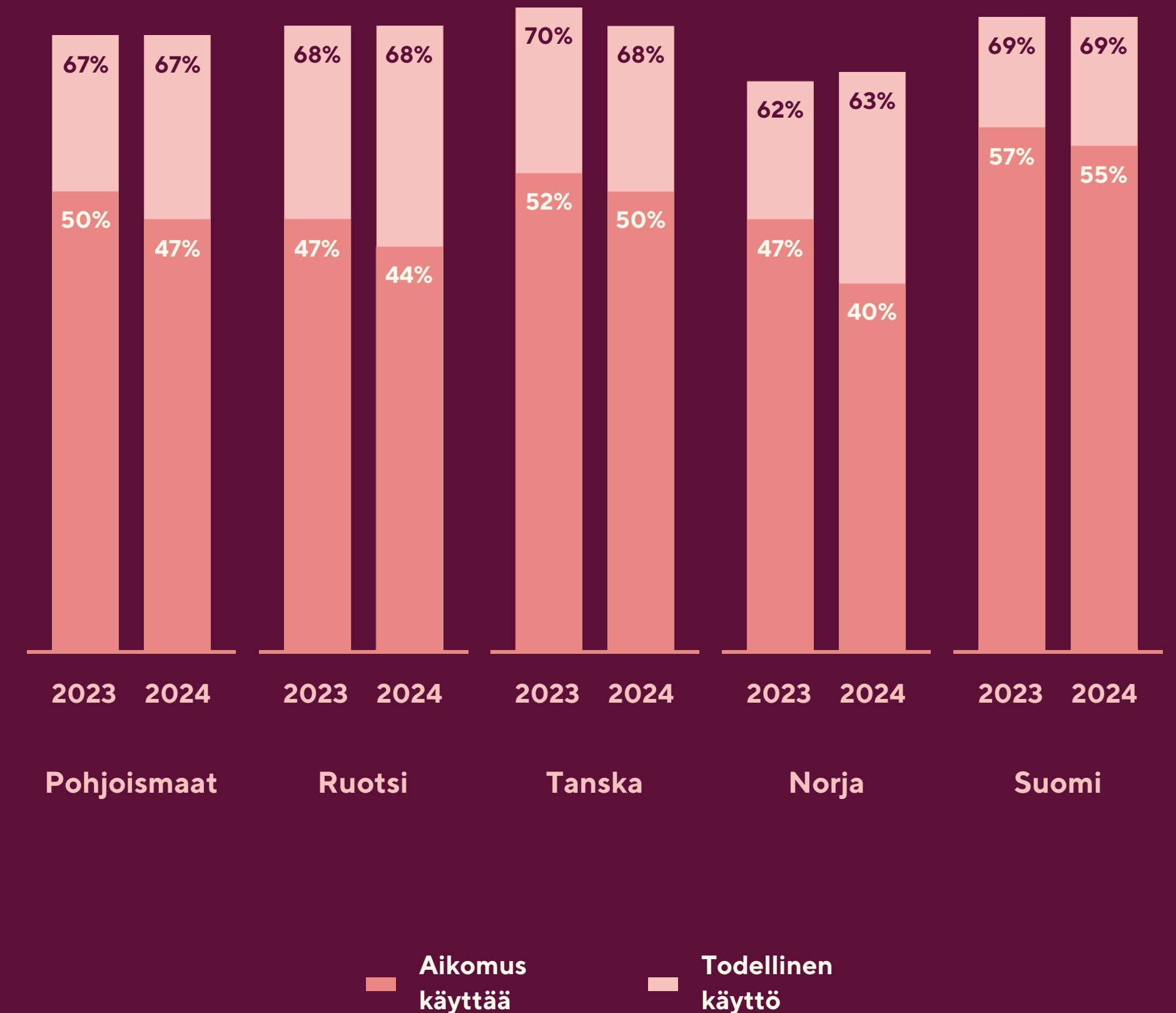
Suomi: Aikomus käyttää pysyi ennallaan 69 prosentissa, mutta todellinen käyttö väheni 57 prosentista 55 prosenttiin. Tämä merkitsi sitä, että “Condom Gap” kasvoi 12 prosenttiyksiköstä 14 prosenttiyksikköön.

Ruotsi: Pyrkimys käyttää kondomia uuden kumppanin kanssa pysyi 68% sekä vuonna 2023 että vuonna 2024. Todellinen käyttö kuitenkin laski 47 prosentista 44 prosenttiin, mikä kasvatti kondomikuilun 21 prosenttiyksiköstä 24 prosenttiyksikköön.

Tanska: Aikomus käyttää laski hieman 70 prosentista 68 prosenttiin, mutta todellinen käyttö laski samaa vauhtia (52 prosentista 50 prosenttiin), joten ero pysyi 18 prosentissa.

Norja: Tässä suurin muutos. Aikomus käyttää kondomia kasvoi marginaalisesti 62 prosentista 63 prosenttiin, mutta todellinen käyttö väheni merkittävästi 47 prosentista 40 prosenttiin. Tämän seurauksena kondomivaje kasvoi 15 prosenttiyksiköstä 23 prosenttiyksikköön eli 8%.

Kondomin käytön Aikomus vs. Todellinen käyttö



SUOMI



SUOMI

KÄYTTÖ



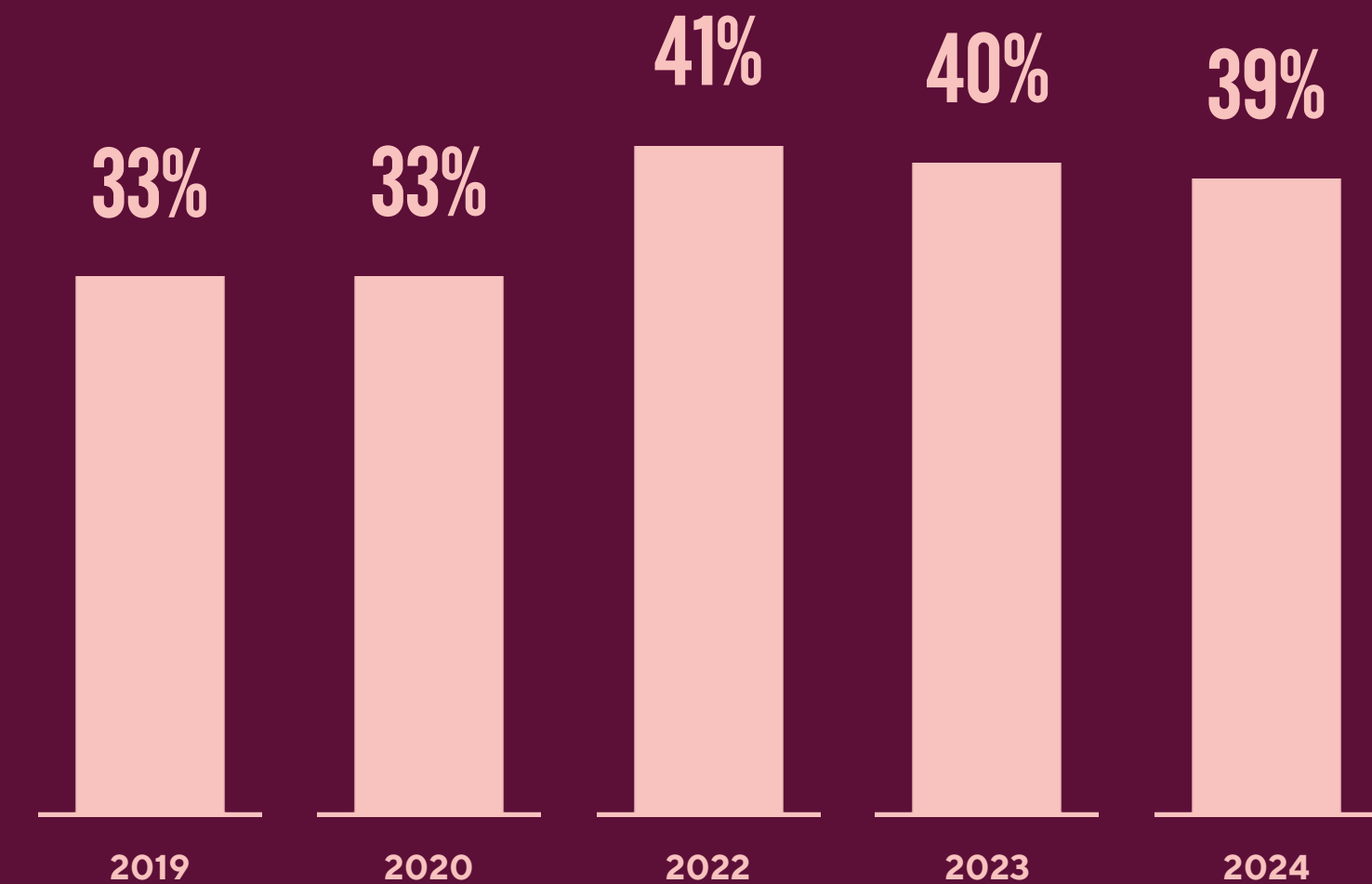
KONDOMIN KÄYTTÖ EDELLEEN KORKEALLA TASOLLA - YHÄ USEAMPI NUORI KÄYTTÄÄ KONDOMIA SEKSISSÄ

Suomen väestöstä 39% on käyttänyt kondomia viimeisen vuoden aikana, ja vuonna 2023 luku oli 40%. Näistä 13% vastasi käyttävänsä kondomia aina. Aina kondomia käyttävien osuus on laskenut v. 2019 lähtien, jolloin luku oli 18%.

Parhaiten kondomia käyttävät suomalaiset nuoret, sillä lähes seitsemän kymmenestä (69 %) 16-20-vuotiaasta on käyttänyt kondomia. Vuonna 2023 vastaava luku oli 68 %. Nuorten (16-20-vuotiaat) kondomin käytön frekvenssi on myös hieman kasvanut - 33 % sanoo käyttävänsä kondomia aina, kun vuonna 2023 vastaava luku oli 30 %.

Samaan aikaan niiden osuus koko väestöstä, jotka eivät käytä mitään ehkäisyä, on laskenut 27 prosenttiin. Lasku on tapahtunut pidemmällä aikajänteellä: vastaava luku vuonna 2019 oli 31 %.

Viimeisen vuoden aikana 39%
suomalaisista on käyttänyt
kondomia



69%

16-20 vuotiaista on käyttänyt kondomia viimeisen vuoden aikana.

33%

16-20 vuotiaista käyttää aina kondomia. 2023 vastaava osuus oli 30%.

KONDOMI YLEISIN EHKÄISYMETELEMÄ – KÄYTTÖ LISÄÄNTYY NUORTEN KESKUUDESSA

Kondomi on suomalaisten suosituin ehkäisymenetelmä, sillä 30 prosenttia suomalaisista ilmoittaa kondomin olevan yleisin ehkäisymenetelmänsä. Tämä on hieman enemmän kuin vuonna 2023, jolloin vastaava luku oli 28 %. Seuraavaksi yleisimmät ehkäisymenetelmät ovat ehkäisypilleri, minipilleri, ehkäisykapseli tai -rengas (17 %), ja kierukka (15 %).

16-20-vuotiaiden nuorten keskuudessa kondomin suosio ehkäisymenetelmänä on kasvanut enemmän viime vuonna. 50 prosenttia ilmoittaa kondomin olevan yleisin ehkäisymenetelmänsä, kun vuonna 2023 vastaava luku oli 41 prosenttia. Samaan aikaan hormonaaliset ehkäisymenetelmät, kuten ehkäisypilleri, minipilleri, ehkäisykapseli tai -rengas ovat hieman vähenemässä, 33 prosentista vuonna 2023 30 prosenttiin vuonna 2024.

Yleisimmät syyt kondomien käyttöön ovat suojautuminen seksitaudeilta (52 %) ja ei-toivotulta raskaudelta (46 %).



30%

Ilmoitti, että kondomi on heidän yleisin ehkäisymenetelmänsä, tehden siitä suosituimman ehkäisymenetelmän suomalaisten keskuudessa.

50%

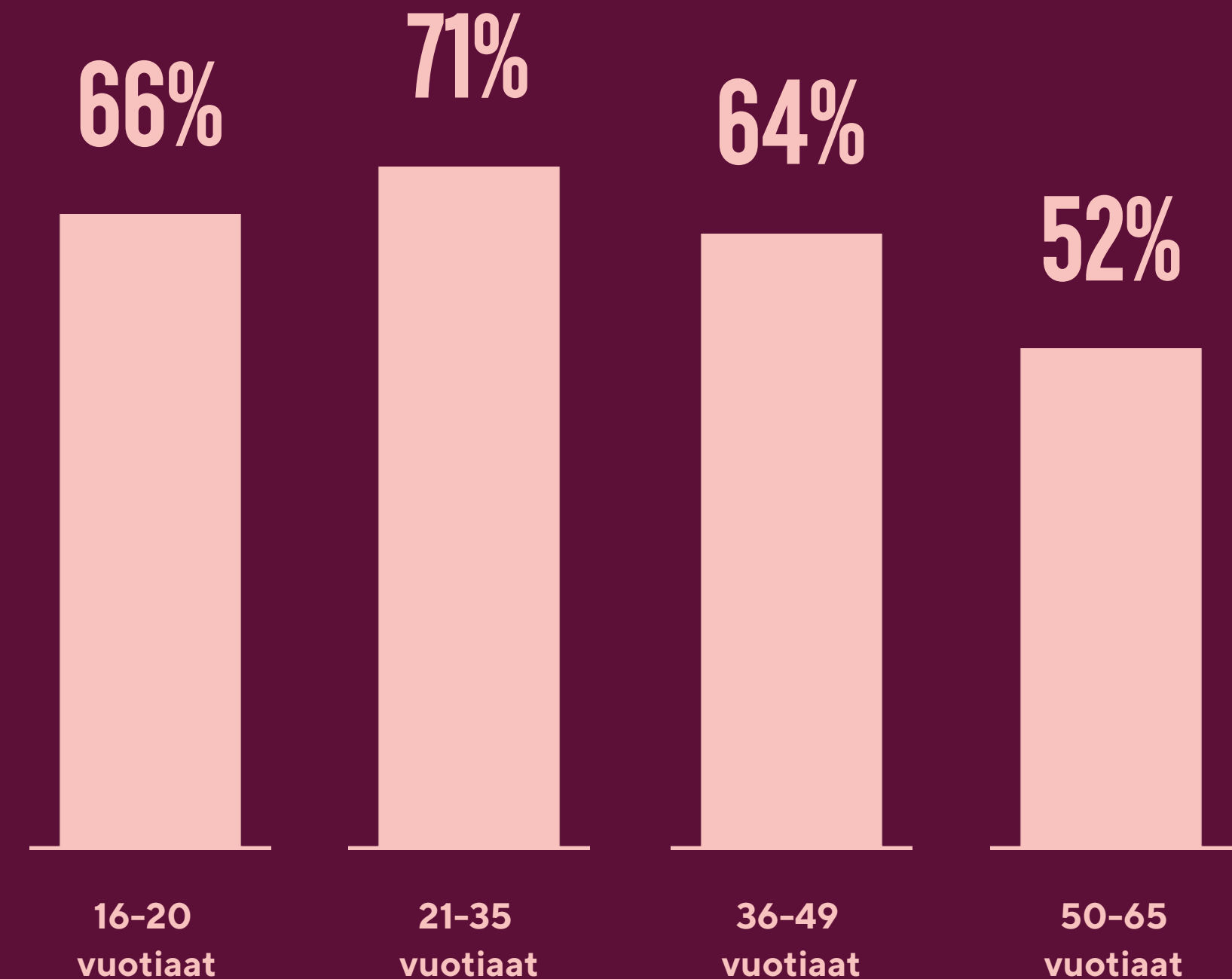
16-20-vuotiaista käyttää tavallisesti kondomia - määrä on kasvanut huomattavasti 41 prosentista vuonna 2023.

NUORET PARHAITA KÄYTTÄMÄÄN KONDOMIA HARRASTAESSAA SEKSIÄ 'EKAA KERTAA' – JA UUDEN KUMPPANIN KANSSA

Kuusi kymmenestä (63 %) suomalaisesta käytti kondomia, kun he harrastivat seksiä 'ekan kerran' – osuus vaihtelee kuitenkin sukupolvien välillä. 21-35-vuotiaista 71% käytti kondomia ensimmäisellä seksikerralla, kun taas 50-65-vuotiaiden vastaava osuus on 52 prosenttia.

Suomalaisista 55 % käytti kondomia viimeksi harrastaessaan seksiä uuden kumppanin kanssa, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin vastaava luku oli 57 %. Nuoret käyttävät parhaiten kondomia uuden kumppanin kanssa, mutta myös heidän osuutensa on laskenut viime vuodesta. 16-35-vuotiaista 60 % käytti kondomia viimeksi harrastaessaan seksiä uuden kumppanin kanssa, kun se edellisenä vuonna oli 65 %.

Niiden osuus, jotka käyttivät kondomia harrastaessaan seksiä ensimmäistä kertaa



USEAMPI KUIN JOKA KYMMENES SUOMALAISNUORI ON JOUTUNUT STEALTHINGIN* UHRIKSI

Joka kymmenes suomalainen (9 %) on joutunut stealthingin uhriksi. Ilmiö on yleisintä nuorilla, sillä 16-35-vuotiaista 12 prosenttia on kokenut sitä.

Stealthing aiheuttaa uhreissa voimakkaita tunnereaktioita, kuten huijatuksi tulemisen tunnetta, ahdistusta ja sitä, ettei halua enää nähdä kyseistä henkilöä.

** Kondomin poistaminen ilman suostumusta eli 'stealthing' tarkoittaa sitä, että henkilö poistaa kondomin yhdynnän aikana ilman suostumusta, vaikka hänen seksikumppaninsa on suostunut vain kondomilla suojattuun seksiin.*



12%

Nuorista 16-35 vuotiaista on joutunut stealthingin uhriksi, eli kumppani on ottanut kondomin pois kesken seksin ilman lupaa

Uhriksi joutuneiden 16-35-vuotiaiden nuorten tunnereaktiot:

| | |
|-------------------------------|-----|
| OLIN HYVIN HUOLISSANI: | 35% |
| EN HALUNNUT NÄHDÄ HÄNTÄ ENÄÄ: | 36% |
| TUNSIKIN OLONI HUIJATUKSI: | 41% |

SUOMI

A SENNE

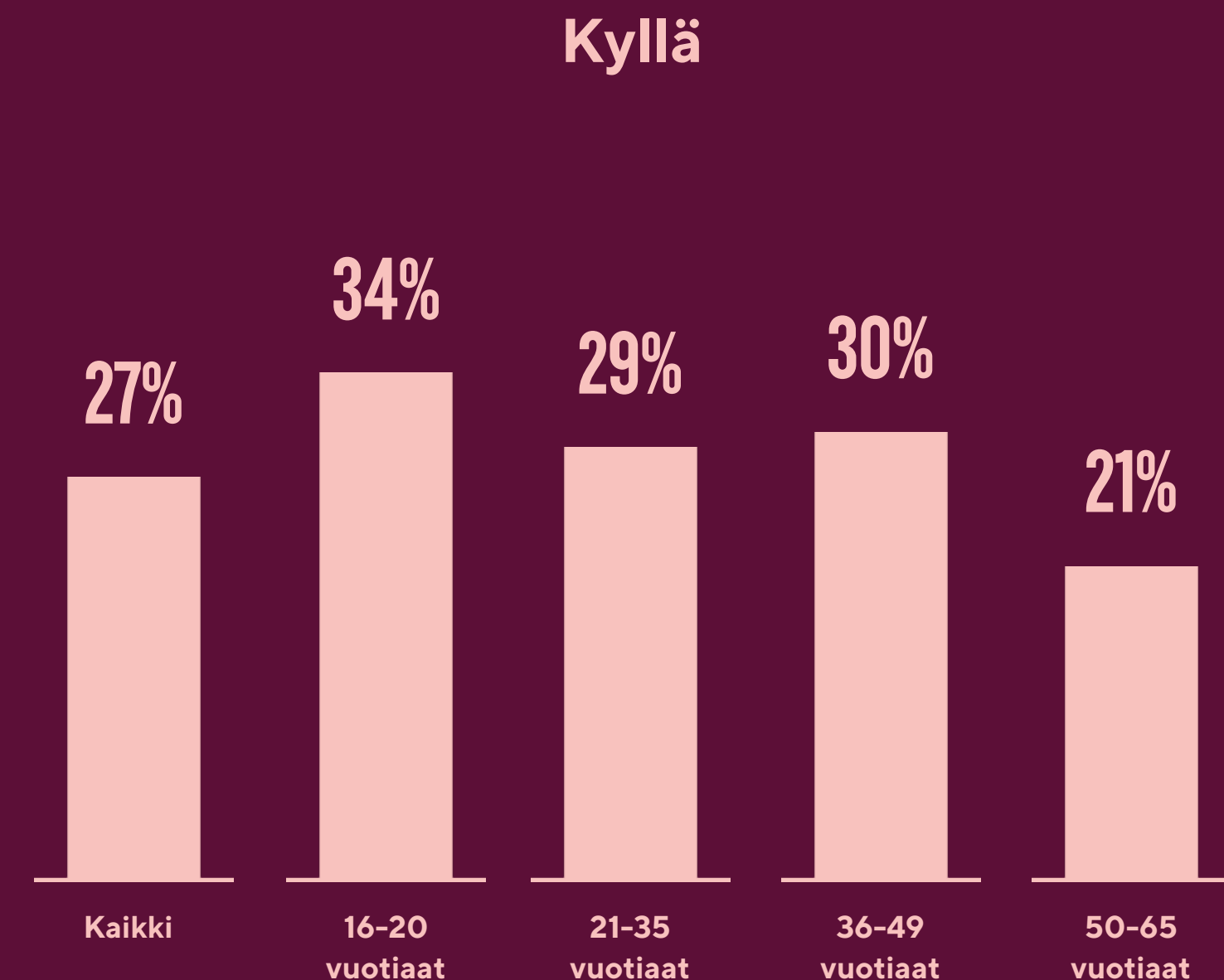


SUOMALAISTEN ON HELPPO EHDOTTAA KONDOMIN KÄYTTÖÄ – MYÖS SILLOIN, JOS SITÄ EI KÄYTETTY ENSIMMÄISELLÄ KERRALLA

72 prosentin mielestä kondomin käytön ehdottaminen uudelle kumppanille on helppoa, mutta osuus vaihtelee ikäryhmittäin. 21-35-vuotiaille se on helpointa (78 %), kun taas nuorimmille se on vaikeampaa: 16-20-vuotiaista 59 prosenttia pitää kondomin ehdottamista helppona.

Kondomin käyttämättä jättäminen ensimmäisellä seksikerralla ei tutkimuksen mukaan ole suurimmalle osalle suomalaisista este ehdottaa kondomia seuraavalla kerralla. 27 prosenttia pitää kondomin ehdottamista toisella seksikerralla vaikeana, jos kondomia ei ole käytetty ensimmäisellä kerralla, kun taas 46 prosenttia ei pidä sitä vaikeana asiana. 16-20-vuotiaista nuorista aikuisista hieman useampi, 34 prosenttia, pitää kondomin ehdottamista toisella kerralla vaikeampana, jos sitä ei käytetty ensimmäisellä seksikerralla. Samoin naiset (31%) pitävät tätä vaikeampana kuin miehet (24 %).

Onko mielestäsi vaikeampaa ehdottaa kondomin käyttöä toisella kerralla, kun harrastat seksiä jonkun kanssa, jos et käyttänyt sitä ensimmäisellä kerralla?



72%

mielestä on helppo ehdottaa kondomin käyttöä, kun he harrastavat seksiä uuden kumppanin kanssa.

SUOMI

KOMMUNIKAAATIO

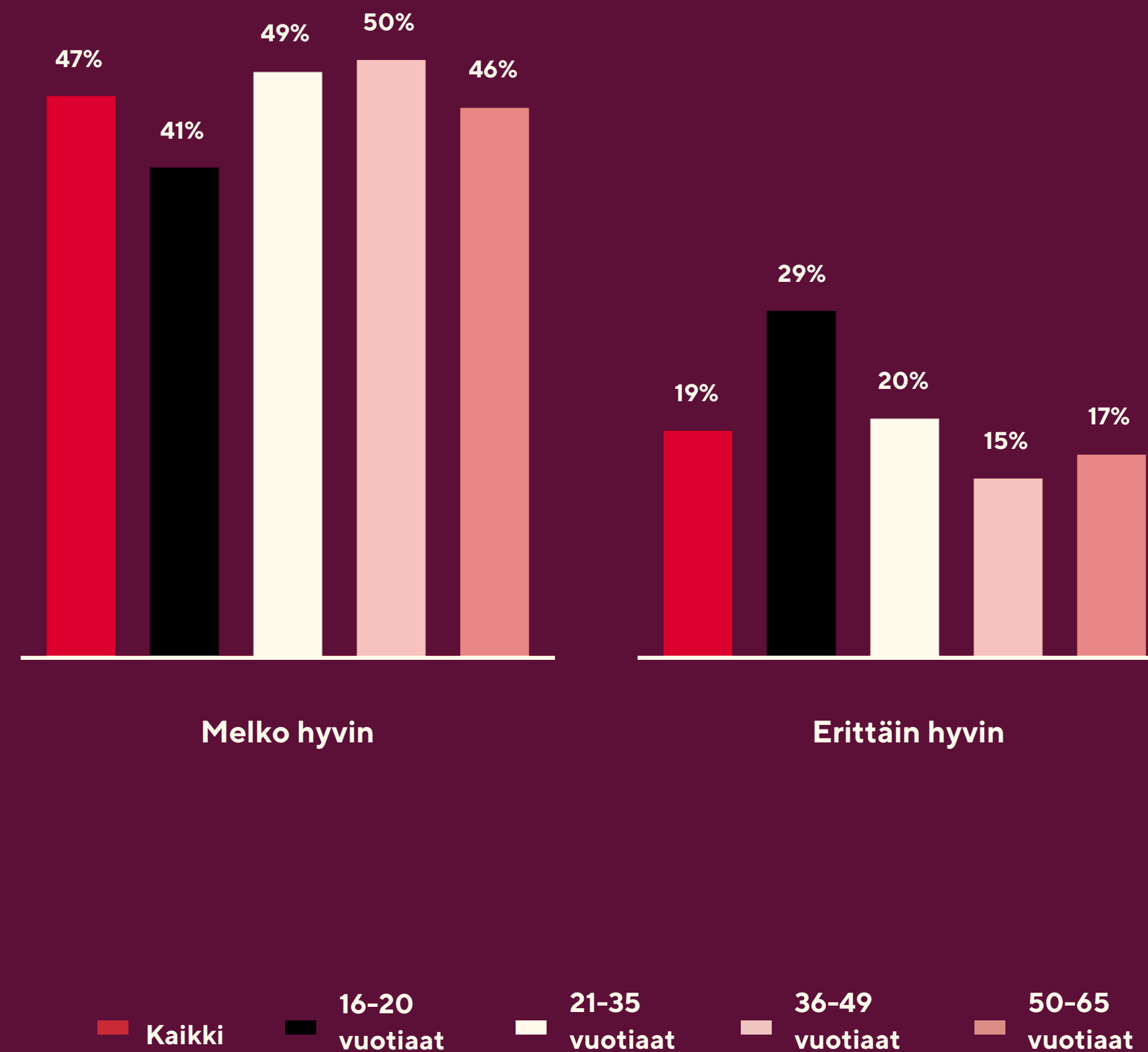


NUORET OSAAVAT PARHAITEN KOMMUNIKOIDA SEKSISTÄ – SUOMALAISET PAREMPIA PUHUMAAN KUMPPANIN MIELTYMYKSISTÄ

66% suomalaisista ajattelee olevansa hyvä kommunikoimaan seksistä kumppaninsa kanssa. Parhaiten viestinnässä onnistuvat 16-35-vuotiaat nuoret, joista 69 prosenttia pitää itseään hyvänä kommunikoijana.

Parhaiten suomalaiset osaavat kertoa omista rajoistaan (77 %), ja paremmin he osaavat keskustella kumppanin mieltymyksistä (72 %) kuin omista mieltymyksistään (63 %).

Kuinka hyvin osaat mielestäsi yleisesti
ottaen kommunikoida seksistä
kumppanisi/kumppaniesi kanssa?



SUOMALAISET KYSYVÄT SUOSTUMUSTA SUORAAN SEKSIIN AIKANA - MUTTA NUORET LUOTTAVAT ENEMMÄN KEHONKIELEEN

72 prosentille suomalaisista yleisin lähestymistapa ehdottaa seksiä on käyttää suoraa kysymystä. Seuraavaksi yleisin tapa on käyttää kehonkieltä (70 %). 16-35-vuotiaiden nuorten keskuudessa järjestys on kuitenkin päinvastainen, ja he käyttävät kehonkieltä (77 %) suoran kysymyksen (73 %) sijasta.

16-20 vuotiaista nuorista 37% myös vastasi, että kondomi voi olla tapa ilmaista suostumusta seksiin. Koko väestöstä näin näki kondomin mahdollisuudeksi vain 26%.



8/10

Nuoret 16-35-vuotiaat suomalaiset käyttävät kehonkieltä osoittaakseen, että he haluavat seksiä vs. suoraa kysymystä suostumukseen käyttää 73 %.

37%

Osuus 16-20-vuotiaista nuorista, joiden mielestä kondomi helpottaa osoittamaan, että he haluavat harrastaa seksiä.



FOR THE FREEDOM OF EVERY BODY

Tutkimus toteutettiin Bilendin verkkokyselyllä paneeleissa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa heinäkuussa 2024.